

ἰκανῶς νὰ ἀντιπροσωπεύσουν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς ἀναγεννωμένης ἐθνικῆς μας σκηνῆς.

Ὁ κ. Τρουφιὲ γνωστὸς γὰρ ὡς ἡθοιοπιδὸς, μὴ γνωρίζων ὅμως τὴν ἐλληνικὴν, μὴ αἰσθανόμενος τὴν ζωὴν μας, ὅτι ὡς φωνὴ ἔχομεν διακριτικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν εἰς τὸ βῆθος τῆς ψυχῆς μας, τὸ ὁποῖον δι' ἰδιαιτέρας γλώσσης, δι' ἰδιαιτέρων κινήσεων καὶ δι' ἰδιαιτέρας μουσικότητος καὶ δι' ἰδιαιτέρου χρωματισμοῦ ἀπαγγελλίας ἐκφράζομεν, εἶπε ὁ κατάλληλος νὰ ἀναλάβῃ ἕνα τοιοῦτον ἔργον ;

Μὲ πᾶσαν ἐπὶδόληψιν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΞΙΩΤΗΣ καὶ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΕΛΤ
(ἰδρυταὶ τῆς «Κριτικῆς»)

ΥΣ. Αἱ ἀπαντήσεις γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 24^{ης} Φεβρουαρίου, καὶ ἀπευθύνονται :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Κριτικῆς»
(Ὁδὸς Ἁγίου Κωνσταντίνου 20, Ἀθήνας).

ΟΙ ΠΑΤΡΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

(Κοινωνιολογικὴ μελέτη)

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον φύλλον).

Ὁ παρατηρητὴς ὁ ὁποῖος θ' ἀνεγνώριζεν ὡς ἀρετὴν τοῦ Νεοέλληνα τὸν Κοινωνικὸν Ἠρωϊσμόν, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦτέστι ν' ἀποδείξῃ εἰς τοὺς συντρόφους του, ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ αὐτοθυσιασθῇ ἀψηφῶντας τὸν θάνατον, — φαινόμενον παρατηρούμενον κατὰ τὰς ἐκάστοτε μικροσυμπλοκάς τῶν μεθορίων εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἀγῶνας τμημάτων, τῶν ὁποίων τὸ ἡθικὸν ἐλαττήριον τῆς φιλοτιμίας ἐξηγήθη — ὁ αὐτὸς παρατηρητὴς μελετῶν τὰ καθ' ἡμᾶς δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο ν' ἀποφανθῇ, ὅτι τὸ Κράτος δὲν εὐρίσκεται κατόχον ἀξιολόγου πολεμικῆς ἡθικῆς.

Καὶ ὁ λόγος ποῖος ; Ὑπεδηλώθη ἤδη διὰ τῶν προηγουμένων. Δὲν καλλιεργοῦνται, δὲν ἀνατρέφονται, δὲν ἐνδυναμώνονται τὰ ἡθικὰ ἐλαττήρια τὰ ὄντως καὶ κινούμενα καὶ ἐξεγείροντα τὴν ἐξοχωτάτην τῶν Ἀρετῶν τὴν πολεμικὴν.

Εἶνε γνωστὸ τὸ κατόρθωμα τῶν Γερμανῶν Ἱστορικῶν ἐπιτυχόντων τὴν

L. Kouroumis

Διεύθυνση

πλήρη ἐπαφήν τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Βισ-
μαρκ αὐτοπρὸς αὐτὸς ἤκουεν ὅτι μεγαλύνει Γερμανικὰ γενεὰ εἰς τὴν ἐποικίαν ὁ Πα-
τριωτισμὸς φανερώμεται ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μίτους κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ εἶνε τὸ
ἔργον τῆς γενεᾶς ἐκείνης καὶ τὸ ἔργον τοῦ Βισμαρκ πασίγνωστον

Καὶ ὅμως ἡμεῖς, τολμῶ νὰ τὸ ὑποστηρίξω, μὲ τὴν ἀποστολὴν διδασκαλίας
τῆς Σωστῆς Ἱστορίας τοῦ Κράτους καὶ τὴν κατὰ τινὰ ἔνοικον περιφρόνησιν τῆς,
ἐπιβάλλομεν τὸν μακρασμὸν τῶν ἠθικῶν ἐλαττηρίων τοῦ Μίτους, τοῦ σιδαισμοῦ
πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἡρώων, καὶ τῆς ἐντολῆς τῆς πραγματικῆς.

Ἐξ ἄλλου δὲ φρονῶ, ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τῆς διδασκαλίας, ὡς Ἱστορίας μας,
τῆς ἱστορίας τῆς Κλασσικῆς Ἑλλάδος ἐξέθρεψε κάποιαν μωρὴν ἐμπιστοσύνην εἰς
τὸ προνομιοῦχον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, κάποιαν πίστιν — ἀλ Λαϊκάδα — θαν-
μασίας κατὰγωγῆς, κάποιον εἶδος ἀρρωστικῆς μοιρολατρίας.

Ἦνεν παρατηρητέον ὅτι εἰς τὰ κράτη συνυπάρχουν καὶ συμβαδίζουν ἡ
μωροῦπερηφάνεια καὶ ἡ τεμπελιά.

Ἡμεῖς, κοῦρκοι τοῦ Σχολαστικισμοῦ, τυφλωμένοι ἀπὸ τὴν λαμπρότητα
ἱστορίας περισσοτέρων χιλιετηρίδων, ἀμέριμνοι καὶ ἀρχόσχολοι ἐπιδίδομεν τάχα
εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος διὰ νὰ φανῶμεν ἀντάξιοι προκατακλυσιμίων
προγόνων, περιφρονοῦντες ! τὰς πολεμικὰς ἀρετὰς τὰς ἐπιτρεπομένας καὶ εἰς
βάρβαρα ἔθνη ! !

Νομίζω ὅτι θ' ἀντιληφθῶμεν καλλίτερον τὸ παθημὸν μας εἰς τὰς εἰς ἐκεί-
ναις περὶ Κίνας καὶ Ἰαπωνίας.

« Ἡ ἐκθήλυνσις τοῦ χαρκατῆρος τῶν Κινέζων, γράφει ὁ Λετουνῶ, δὲν εἶνε
ἐλάττωμα τοῦ χαρκατῆρος τῆς φυλῆς ἀλλ' ἐπίκτητον, ἀποτέλεσμα διατάξεων,
σοφῶν κατὰ τὰ λοιπὰ, πλὴν ἀσχολουμένων εἰδικῶς διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνά-
πτυξιν καὶ οὐδὲως διὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τῶν χαρκατέρων καὶ τῶν ἠθικῶν ἐλα-
ττηρίων. Ἀπ' ἐναντίας οἱ Ἰάπωνες, τότε ἀνάλογοι τῶν Κινέζων, εἰς τοὺς ἐπί-
στους ὀφείλουν καθεὶ καλὸν τοῦ πολιτισμοῦ των, διατήρησαν μέχρι τῆς σήμερον ἀ-
μαίαν τὴν ἀρχικὴν δραστηριότητα τῆς φυλῆς. Διὰ τοὺς Ἰάπωνας ἡμεῖς ἡ καθεὶ
τῆς προσβολῆς χαρκατηρίζεται ὡς δειλία, ἡ δὲ στρατιωτικὴ ἀνδρεία ὑπάρχει
ἀρετὴ κοινὴ εἰς ὅλους ».

Καὶ ἐπιφέρει « Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἐπωλεθθῶσι τοῦ παραδείγματι
τούτου μερικὰ κράτη [καὶ κρατίδια] τῆς Εὐρώπης εἰς τὰ ἐπὶ καὶ διοικητικὰ
τάξεις » εὐρίσκονται προφανῶς εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἐκκινετισμοῦ (s'enchinoisier) ».

Τὸν ἐκκινετισμὸν τοῦ Κράτους δὲν ἐπίτευχεν ὁ Σχολαστικισμὸς διὰ τοῦ
παρὰγωνισμοῦ τῆς τάξεως τῶν Δημιουργῶν τοῦ Κράτους, τῶν εἰσγενειῶν θηκά-
δῃ τῶν πολεμικῶν ἀρετῶν καὶ παραδόσεων ;

Τὸν ἀποεκκινετισμὸν δὲ τοῦ Κράτους — τ' ἀνοῖτε ὁ Πάτριε ; — ἐπιδιό-
κει καὶ ἡ σχολαστικὴ προπαιδεία σας, διότι ὁ σχολαστικισμὸς εἶνε ἐκείνος πρὸ

τὰ ἐμάρανε καὶ τὰ ἐνάρκωσε καὶ κάθε μέρξ χάνοντι καὶ πᾶνε τὰ ἡθικὰ ἐλατήρια, τὰ ἐπιτῆδειν νὰ κινήσουν τὴν εἰς ληνθάνουσιν κατὰστάτιν πολεμικὴν ἡθικὴν τῆς Ρωμηοσύνης.

Καὶ θὰ ἤξιζαν ἴσως νὰ διαβασθῶσι μὲ κάποιον ἀόριστο χαμόγελο αἱ μεταφυσικαὶ σας ἀξιώσεις καὶ τὰ σχολαστικὰ σας τερτίπια τοῦ π. πριόρι ὀρισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ψυχῆς, ἐν ᾗτο γνωστόν, ὅτι ἐναντίον τοῦ ἰοῦ τοῦ σχολαστικισμοῦ ἔχει ὑποστῇ ἤδη τὴν δέουσιν ἐπιστημονικὴν ὀροθεραπεύειν τὸ Κράτος. Ἄλλ' ἐπειδὴ δυστυχῶς τὸ ἐναντίον ἀληθεύει, νομίζω ὅτι φρόνιμον, ἀναγκαῖον καὶ πατριωτικὸν ἔργον πράττει ὁ διακηρύττων μὲ φωνὴν χιλίων τελάληδων: Ὅτι οἱ Πατέριοι διὰ τῆς προπυχάνδας των ἀσυνειδήτως ἐπιχειροῦσι τὸν σκοτισμὸν τοῦ σκοτεινοῦ ὀρίζοντος τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Κράτους.

×

Μετὰ ταῦτα προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποσχέσεως τῆς Προκηρύξεως κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἐταῖροι θὰ φέρουν τὸ Κράτος εἰς τὸν ἴστο δρόμον ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῆς ὑλοφροσύνης καὶ τῆς αὐτολατρείας.

Με ἄλλα λόγια, διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν Πιτριῶν ἡθῶν ὑπόσχονται οἱ Πατέριοι νὰ μᾶς λυτρώσουν ἀπὸ τὰ κακὰ τοῦ ὠφελιμισμοῦ καὶ τοῦ ἀτομικισμοῦ.

Ποιὸς ψέγει τὸν Ἡρακλῆ; Ποιὸς δὲν ἀποκκλύπτεται στὸ συναπάντημα τῆς Ἀλήθειας;

Ὁ δὲ φιλαλήθης ἀναγνώστης τῆς ἱστορίας θὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι μὲ τὸν θάνατον τοῦ Καποδίστρια ἐξέλειπεν ἡ ψυχὴ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως τοῦ ἐπιδιώκοντος τὴν ὁμαλὴν καὶ βραδείαν ἀνάπτυξιν τῶν ἡθῶν καὶ εὐθιμῶν διὰ τῆς ἐπιβολῆς καὶ ὑποστηρίξεως τῆς λιτότητος, τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς κοσμίου συμπεριφορᾶς ἀρχῶν καὶ πολιτῶν, καὶ διὰ τῆς αὐστηρᾶς καὶ νοικοκυρίστικης διαίτης ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου βίου, ὡς μόνου ἀρμόζοντος εἰς κράτος οἰκονομικῶς ἐξηντλημένον ἀπὸ ἐπταετῇ καταστρεπτικὸν πόλεμον καὶ ἐξερχόμενον ἀπὸ δουλείαν τεσσάρων αἰώνων.

Κ' ἔτσι, πρὸς δόξαν τοῦ Σχολαστικισμοῦ ἐπιτυχόντος τὸν παραγκωνισμὸν τῆς τάξεως τῶν Δημιουργῶν τοῦ κράτους, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου, ἡ μέθοδος τοῦ σχηματισμοῦ τῆς σημερινῆς προνομιοῦχου τάξεως, ἀναδείχθη ὡς ἰθύνουσιν δύνάμειν τὴν ἐκ τοῦ πλούτου προερχομένην, μοιραίως ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ καλλιεργηθοῦν καὶ στὸν τύπο μας τοῦ ἀτομικισμοῦ καὶ τοῦ ὠφελιμισμοῦ τὰ ἄτοπα.

Καὶ δὲν πρέπει μὲν νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἡθῶν τοῦ Κράτους δὲν ἀρχίζει εἰμὴ μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀνέσεως εἰς τὰ μέλη τῆς διοικήσεως τάξεως, πλην εὐχῆς ἔργον θὰ ᾗτο ἐὰν ἐγένετο ἕκτοτε, ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ,

ἐὰν δηλαδή τὴν φυτικὴν ὁδὸν ἀκολουθήσαντες, τὰ μέτα ἀνέτου βίον εἰς τοῦς Δημοιουργοὺς τοῦ Κράτους παρείχμεν, οἱ ὅποιοι θὰ ὠδήγουν διὰ τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τῶν ἠθῶν ἀπρακτῶς τὸ Κράτος πρὸς τὴν πρόδον, ὥστε τὸ ὠδήγησεν κατὰ τὸν ἀγῶνα εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας Του.

Ἄλλ' ὅτι ἔγεινεν ὑπάρχει.

Καὶ ὑπάρχει σήμερον ἡ Κρατοῦσα Τάξις τῶν ὑποσδήποτε ἠλουτίων ἀισχυροῦσα καὶ ἀνκτρέφουσα τὸ τρισημέριστον μεινέκτημα τοῦ Ἀτομικισμοῦ, (καθόσον τὴν παρουσίαν τῆς Ἰσορροπίας δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς προεκτατοῦσαν τὸν ἀτομικισμόν).

Σύμφωνος ὅθεν μετὰ τῶν Πατρίων συμπερίνω, ὅτι ὁ Ἀτομικισμὸς πρέπει νὰ χτυπηθῇ!

Ἄλλὰ πῶς;

Τάχα ὁ ἀτομικισμὸς τοῦ Νεοέλληος ἔχει τὴν μορφήν τοῦ ἑγωϊσμοῦ, ὁ ὅποιος παραλύων τὸν δεσμόν τῆς οἰκγενεῖας καταστρέφει τὴν Κοινωνικὴν ἠθικὴν;

Ἡ μήπως ὁ ἀτομικιστὴς Ἰωμῆος εἰς Συμφεροντολόγος ὅστις παρεμβαλεῖ τὰ κοινὰ καὶ περὶ τῶν ἰδίων μεριμνᾷ κ' ἐπορεύει διαρθείρει τὴν Πολιτικὴν ἠθικὴν;

Νομίζω ὅτι, ἂν δὲν θέλωμε νὰ μερλογοῦμε ἢ νὰ συγκυπνοῦμε τὸν τόπον μας, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ὁ ἀτομικισμὸς ἐπίδρασεν ὀλεθρίως ἐπὶ τῇ πολιτικῇ ἠθικῇ τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποῦ οἱ πολῖται, ὡς πολῖται ἐλευθέρου κράτους, ἔπρεπε νὰ ἔχουν μετὰ τοῦ ἠθικοῦ σιδικμοῦ πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν [κανόντητα ἠθικῶς νόμους — πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν ἀποβλέποντας — διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν νὰ παρεκκευάζουν.

Τούτων δοθέντων, ὑπεδεικνύετο φυσικὸς τρόπος ἀμύνης κατὰ τὸν ἀτόμον τοῦ ἀτομικισμοῦ ἢ διὰ παντὸς τρόπου ἀνύψωσις τοῦ πολίτου, διὰ τῆς διδασχῆς τῶν καθηκόντων του πρὸς τὸ κράτος καὶ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ Ἔργου.

Διότι Ἀτομικισμὸς (individualism) σημαίνει αὐτολατρεία πρὸς ζημίαν τῇ ἀλληλεγγύῃ.

Ὅθεν κατέληξα εἰς γνώμην ἀντικρυς ἀντίθετον τῆς τῶν Πατρίων, τοῦτέστι, ὅτι τὸν κατάρτισμόν τοῦ πολίτου Νεοέλληος ἐρείλωμεν νὰ ἐπιδιώξωμεν ἀποκαχρυσόμενοι ὅλον τὸν Πατρίων.

Ἐσχημάτισα δὲ τὴν τοιαύτην γνώμην ὅχι ἵνα οὕτω πρωτίστως καταπολεμηθῇ ὁ ἀτομικισμὸς — ὁ ὅποιος, ὡς ἀνέφερα ἤδη, τὸν Ρωμικὸν ὡς ἠθικὸν ἀτόμον ἀσήμαντα ἐξημίωσεν — ἀλλ' ἐπειδὴ διεῖδα εἰς τὸν Ρωμαδιισμόν, ὅφ' ἐνὶ μὲν τὸν ὑπέροχον συνεργάτην τοῦ ἀτομικισμοῦ ἐπὶ τῆς κατεργασίας τῆς ἠθικῆς κατάντηας τοῦ πολίτου Ἑλλήνου, ὅφ' ἑτέρου δὲ τὸ κῆτιον τῶν ἠθικῶν ἐλαττωμάτων τοῦ Ρωμικοῦ ὡς ἀνθρώπου.

Καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος προτείνω κοινόν ἄγωνα κατὰ τῆς ἀπαισίας Δυσάδους τοῦ Ἀτομικισμοῦ καὶ τοῦ Ραγιαδισμοῦ.

Καθόσον — ἄτρωτος ἀπὸ τὰ μικρόβια τῆς Ρωμαιοκακείας — ἐμολογῶ ἐλεύθερα, ὅτι πολὺ περισσότερον τοῦ ἐπικτήτου Ἀτομικισμοῦ ὁ τετράκις αἰωνόβιος καὶ ἐκ κληρονομίας ἔμφυτος Ραγιαδισμὸς μᾶς σερβίρει τὸν Ρωμῆον ὡς ἄνθρωπον ὑποκριτὴν, κακοπιστον, αἰσχροκερδῆ, καχύποπτον, τὸν δ' Ἑλληνα πολίτην ἀνελεύθερον ἐλευθεριῶντα, ἀνίκανον τῆς συνεισθήσεως τῶν ὑποχρεώσεων καὶ δικαιοματίων τοῦ Πολιτεύματος, τῶρα μὲν κύπτοντα ὑπὸ τὸν βουρδουλα τοῦ τελευταίου χωροφύλακα, τῶρα δὲ γενόμενον ἀναιδῆ παρχαβήτην καὶ καταπατητὴν τοῦ Νόμου μετ' ἀμερίμου ἀσυνειδήτου εὐκολίας.

Διότι ἐπὶ τέλους μόνον διὰ τοῦ Ραγιαδισμοῦ δύναται νὰ ἐννοηθῇ ὁ χαρακτήρ τοῦ δυσυποστάτου ὄντος τοῦ Ρωμηοῦ, τοῦ ἀποδεχομένου μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν ὁσιομάρτυρος ἀδικήματα, βρισιές, χαστούκια, καὶ τοῦ ἐπιτιθεμένου κατὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Νόμου μὲ ἀγριότητα δρομέως τοῦ Μοῦκ, τοῦ Ἰαβαίου αὐτοκτόνου τοῦ ἐπιζητούντος τὸν θάνατον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀγρίων θυμάτων τῆς μανίας του.

Ὅφείλομεν ἄρα, ὦ Πατέριοι !, νὰ χτυπήσουμε κατακέφαλα τὸν Ραγιαδισμόν, τὸ ἀμνημόνευτο τῆς Προκηρύξεως, τὸ πατροπαράδοτο, τὸ σπουδαιότατον ἠθικὸν ἐλάττωμα τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Κράτους.

Μὰ χτύπημα τοῦ Ραγιαδισμοῦ θὰ πῇ προσπάθεια πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Ρωμηοῦ εἰς Ἀτομικότητα (individualité) ἐλευθέρου πολίτου, τὸ ὅποσον σημαίνει μὲρψωσιν τοῦ Ἀτόμου διὰ τῆς Ἠθικῆς τῆς διδασκούσης εἰς αὐτὸ πρὸ πάντων ν' αὐτοδιοικῆται καὶ νὰ τοιῶνθαι σέβας ἀπαραβίαστον πρὸς τὸ Καθῆκον.

Ἀλλὰ τυφλοί, — ὡς εἶπε τὸ ξαναποῦμε ὦ Πατέριοι ! — οἱ ὅποιοι δὲν ἀντελήφθητε τὰ τέρατα καὶ τὰ σημεῖα τὰ ὅποια κατεργάζεται ὁ Ραγιαδισμὸς, κηρύττετε ὅτι διὰ κάποιας στροφῆς πρὸς τὰ ὀπίσω θὰ ἐπέλθῃ ἡ θεραπεία, ἔταν ἐπιβάλλεται ἡ ταχίστη ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἀνχωρήσεως ἀπομάκρυνσις διότι ἐκεῖ κουρνιάζει ὁ Ραγιαδισμὸς, ὅταν ἐνδείκνυται ἀνοιγμὰ διάπλατο τῆς πόρτης διὰ νὰ μῇ ἡ Ἠθικὴ τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ τὴν δῆ, καὶ τὴν γνωρίσῃ, καὶ τὴν ἀγαπήσῃ, καὶ τὴν ζηλέψῃ, καὶ τὴν μιμηθῇ ὁ ἀνιδεὸς ἀπελεύθερος, ὅταν ἐπὶ τέλους ἔχομεν ἀνάγκην ἐσπευσμένης καὶ γοργῆς ἐνισχύσεως τῆς Ἀτομικότητος πρὸς καταπολέμησιν τῆς συντροσιᾶς τοῦ Ραγιαδισμοῦ καὶ τοῦ Ἀτομικισμοῦ.

Ἄλλ' ἐνίσχυσις τῆς Ἀτομικότητος : Θὰ πῇ δημιουργία ἐλευθέρων ἀνδρῶν : Θὰ πῇ ἀνάπτυξις τῶν Ἰδεῶν τῆς Ἀλληλεγγύης καὶ Φιλαλληλίας : Θὰ πῇ ἀγκάλιασμα τοῦ Πολιτισμοῦ.

Καὶ ὁ πολιτισμὸς σήμερον εἶνε εἷας διότι εἶνα τὸν θέλει, τὸν ἐννοεῖ καὶ τὸν φηγάνει ἡ πρόοδος τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας. Ἀλλ' ἡ σοφὴ Ἑταιρεία, δυσπιστοῦσα πρὸς τὸν μοναδικὸν αὐτὸν πολιτισμὸν, μᾶς προτείνει νὰ ξαναχρῆσθαι

στοὺς Ραγιάδες καὶ περιορίζει τὴν ματιὰ τοῦ Ρωμηοῦ εἰς τοὺς τέσσαρες τοίχους
 κελιοῦ, ὅταν ἐλεύθερος πολίτης Εὐρωπαῖος θὰ πῇ κοσμοπολίτης, δηλαδὴ ἀτομι-
 κότης ἐννοουῖται καὶ συναισθνηζομένη διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἰδεῶν τῆς ἀλληλεγ-
 γύης καὶ φιλαλληλίας τὰ πρὸς τὴν προμήμην Ἀνθρωπότητα καθήκοντα

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα νομίζω, ὅτι μόνον ἔναι τρεῖς φανερώναται ἀντροφῆς
 τοῦ Νεοέλληρος ὅπως κατὰ τῇ ἄξει τοῦ μάλλον ἐλευθέρου κοινοβουλευτικοῦ
 πολιτεύματος, διὰ τὸ ὅποιον ὅλοι περὶδεχόνται ὅτι δὲν εἴμεθα ὥριμοι ἀκόμη,

Ἄφ' ὅτου μάλιστα ἐπείσθημεν, ὅτι πᾶς ἀπόπειρα μεταβολῆς τοῦ πολι-
 τεύματος θ' ἀπέβηκε κατὰστροφικῇ, ἐπιβάλλεται ἡ ἐπιζητήσις τῆς ἠθικῆς
 προκοπῆς τοῦ Ρωμηοῦ διὰ τῆς περὶδεχῆς, διὰ τῆς μιμήσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως
 τῶν πολιτικῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν ἐλευθέρων κρατῶν, διὰ τῆς προσπαθείας
 πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἀτομικότητος τοῦ Ἑλλήνος μέχρι τῆς τοῦ περιγραφέντος
 τύπου πολίτου Εὐρωπαίου.

Μόνον τὸ Σχολαστικὸν πνεῦμα θὰ ἐφ'αντάζετο ὡς πρὸς τὸν τοῦ πολίτου ἐλευ-
 θέρου κράτους τὴν ἐπ'ἀνόδον εἰς τὰ ἡθῆ Ἰαγία.

Τούτων οὕτως ἔχόντων, ἐρωτῶ.

Ἐπεὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πραγματικῆς προόδου ποῦς καὶ πότε θὰ
 τεθῇ ; — Οἱ σημερινοὶ Πατέριοι ; — Βεβαίως ὄχι.

Καὶ ὅμως φιλοπάτριδες καὶ φιλότιμοι ἄνδρες — ὅποιοι εἰ ἐταῖροι τῶν
 Πατρίων — δὲν εἶνε τάχα δυνατόν νὰ ἐλπίσῃ ὁ ἀλλόκοτος αἰσιδύοξος, ὅτι θὰ
 μετανοήσωσι διὰ τὰς πράξεις των καὶ ἱκανοὶ θ' ἀκολουθήσωσιν τὸν ἀντίθε-
 τον δρόμον τοῦ ἐξιλασμοῦ, ὅταν ἀναγνωρίσουν ὡς ἀληθινὰ τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ
 ὅποια ἀπεπειράθησαν ν' ἀνυψώξω ;

Μετὰ τὴν ἀμυδροτέρην ἐλπίδα μίξις τέτοιαις ἐπιτυχίαις ἀκολουθεῖ τὴν μελέ-
 την διὰ νὰ φανερώσω ; Ὅτι εἶνε φανεροὶ οἱ φόβοι τῶν συντακτῶν τῆς Προ-
 κηρύξεως διὰ τὴν Ἑρησκαίαν : Ὅτι τὰ λαγύμια τοῦ Ἑρησκατικοῦ αἰσθήματος
 εἶνε νοσηρὰ γεννήματα τοῦ σχολαστικοῦ πνεύματος : Ὅτι ἔχθροι τῆς Ὁρθοδόξου
 εἰς τὴν Ἑλλάδα οὕτε ὑπάρχουν, οὕτε δύνανται νὰ ὑπάρχουν.

(ἀκολουθεῖ).